

گفتوگوبادار بوش ار جمند: وجدان بيدار جامعه باشيدنه بولتن سياسي

در طــول روزهایی که گذشــت ذهن بیشــتر مامعطوف ر سرگرارز کی 4 اسیدپاشـــی و حوداث به وجود آمده در کوبانی توس داعشى هااست. يديده اسيدياشي از ٣منظر برايم قابل بحث درابتداباید به تعریف پدر در خانواده توجه کنیم...

بادداشتي از احسان قائم مقام اول بايداز خودمان شروع كنيم

هفته كتاب يكاقدام فرهنگى لازم براى جامعهاى است که سرانه مطالعه در آن وضع چندان مناسبی ندارد. قرار دادن روزهایی درســـال با عناوین خاص می تواند اُنگیز ُه خاصی را در بین افراد مختلف یک جامعه ایجاد کند..

۱۲ در صفحه ۱۲ بخوانید... **= خفهام كن تاتمام شود | نه**

= محیط زیست از جامعه جدانیست | جهانگیر ____ = دستمال کاغذی چهار گوش | فروغ عزیزی

= وقتلازم بودتابه صلح عادت كنند | برشي از رمان آوريل شكسته

پروندهای درباره بحران روزنامه خوانی در ایران

تيتر ندارد

در صفحه ۱۱ بخوانید...

مقالهای از علی فردوسی

«ایرانیانچهمیراثی دارند؟» (بخشّ پایانی)

بادداشت

گفتوگویی بامحمدمرادبیات، جامعهشناس

روزنامههاي مانياز مخاطب راتامين نمي كند

طرح نو المبر توحيد فاضل ایک جامعه شناس معتقداست که هر روز نامه فعال در کشور مان

اگر آماری از تیراژ مطبوعاتی که در فضای ۱۰ در اصاری ار بیرار معنوعاتی نه در دهنای فعلی کشور منتشر میشود، اعم از روزنامهها هشتنامهها و ماهنامههای تخصص و عمومی ارایه شود و آمار برگشتی آنها از کمیسکهای روزنامهفروشی(ااز آن کسر کنیم، با یک ضرب و تقسیم ساده و در نظر گرفتن تعداد جمعیت باســواد کشــور، به اطلاعــَات نگران کنندهای درباره علاقهمندی مردم به مطبوعات و میزان مطالعه روزنامه می رسیم. کم توجهی جامعه امروز ایران به مطبوعات را چگونه ارزیابی

تجزيه و تحليل آن نياز به مطالعات عميق اجتماعي ر برا کر در این کرد و بدون داشتن آمار دقیق و مطالعات میدانی دارد و بدون داشتن آمار دقیق نمی توان درباره این امر به طور دقیق نظر داد.

. ا این وجود به آسانی می توان دریافت که مردم ما استقبال زيادي نسبت به خريد و مطالعه مطبوعات ندارند و به مرحلهای رسیدهایی که اگر برای اصلاح این روند اقدام نکنیم، با آسیبهای بیشتری روبهرو مىشويم

ه اعتقادمن، ریشه این بی توجهی به چند دلیل ب سندس ریست بی بی و جهی مهم بازمی گسردد کسه یکی از مهم ترین آنها، این است که ے ، حات و روزنامہ ہای ما أن گونمه که بایسداز آزادی بیان برخوردار نیستند و معمولا تنوع و تکثر دیدگاهها در مطبوعات امروز ایران کمتر دیده می شود. طبیعی استاین معضل به میزان استقبال مردم ازیک روزنامه و حتی رسانه آسیب جدی می زند و نمی تواند مخاطب خرد را

تذب كند. . دلیل مهــم دیگــر مربوط به ر رور رور رور رور رور رور رور رور رور محدودیتهایی است که از سوی صاحبان قدرت و ثروت برای مطبوعــات ایجــاد و این مطبوعات و اهالی رسانهای ما حرفه ای نباشندیا کمتر حرفه ای

ى توانند در هـر لحظه و مـكان، از طريق اينترنت،

خريدو مطالعه روزنامه مىروند دليل بعدى رابايد در

لحظهای دسترسی داشته باشند، کمتر به س

لاًيتهاو ُشبُكههاي خبري به اخبيار به صورت

آزاد به خودی خود، هیچ تهدیدی راایجاد نمی کندو هیچ جامعهای به صرف داشتن رسانههای آزاد با تهدیدروبهرو نمیشوند. ضمن این که در جامعه ایران بهرهمندی از مطبوعات آزاد حق مسلم و تعریف شده ای است که در قانون اساسی بهطور دقیق به آن اشاره شدهاست

نکتهای که باید در نظ

بگیریم این است که به طور

قطع آزادي بيان و مطبوعات

خانوادهُهُا بامشكلُات اقتصاُدى ر ---- بىسىرى ----ى ىت و پنجە نسرم مى كىند، نمی توانند هزینــه زیادی برای امــور فرهنگی مانند ســینما، روزنامه، تئاتر، کتاب و موسیقی ر ُنظر بگیرنُد از ســُـویُ دیگر در نظر بحیرند از سـوی دیخر وقتـی در جامعـهای فرهنگ مطالعه نهادینه نشـده باشد، طبیعیاست که بههمان میزان مطالعــه روزنامــه و مطبوعات

نیز کاهش می یابد اما ســوال این اســت که آیــا هزینه ۵۰۰ یا حداکثـر ۱۰۰۰ تومان برای خریدروزنامه بـه اندازهای زیاد است که خانوادههای متوسط و ر سی رست روبه بالای جامعه ما توان تامین آن را ندارند؟ بهطور ی گرایش نداشتن و بی توجهی مردم به روزنامهها و مطبوعات، دلیل دیگری هــم دارد و آن هم افزایش و توسعه رسانه های رقیب است. در شرایطی که مردم

از آنرامیخوانید:

نوع مطالبي دانست كه دررسانه هاى ما توليدو منتشر

ری کی در در ساید این نظر من خیلی دقیق و مبتنی بر واقعیت نباشد، اما به نظر می رسد که یکی از دلایل

ی توجهی مردم به مطبوعات این است که مردم ما پی توجهی مردم به مطبوعات این است که مردم ما

بی و بهی در ۱۳۰۰ سنبروت ین نمی توانندمطالبمور دنیاز خودرادر روزنامه هابیابند. به عبارتی این مطالب نیاز مخاطب رابر آور ده نمی کند.

•در گفتههایتان، به موضوعاتی ازجمله شـکلات اقتصادی جامعه، وضع معیشــتی

و فرهنگی شهروندان و میسزان مطالعه در جامعه،اشاره نشد. آیا به اعتقاد شمامشکلات

اقتصادی مردم در این که روزنامه در سبد

خانوارهای ماوجود ندارد، موثر نیست؟ پایین بودن

این دست چطور؟ به طور قطع وقتی افسراد و

حانورد. ر موثر نیست؟ پایین بوس فرهنگ مطالعه یامواردی از --حطور؟

قطع این گونه نیست و دلیل روزنامیه نخوان بودن جامعه مــارا باید در جاُهای دیگر جســتوجو کرد. به ویـــژه در حوزه هایـــی مانند آزادی بیـــان که مردم احساس می کنند آنچه را که باید، نمی توانند در روزنامه هابیابند حداقل اگر این موضوع درواقع وجود نداشتهباشد،چنین تصوری وجوددارد

ننوبي توجهي مردميه روزنامه هاومطبوعات، دلیل دیگری هم داردو آن هم افزايش وتوسعه رسانه هاى رقیباست.درشرایطی که مردممی تواننددر هر لحظه ومكان،از طريق اينترنت،

سایتهاوشبکههایخبری به اخبار به صورت لحظه ای دسترسىداً شتەباشند، کمتربه ُسمتخریدومطالعه روزنامهمیروند.دلیل بعدیرا بایددرنوعمطالبیدانست که درر سانه های ما تولیدو منتشر مىشود

است. اصادر برسی جوامع شاهد هستیم که وجودایان رسانه ها آسیبهایی به همراه داشته که گاه غیرقابل جبران است.

ر اس کر ۱۳ سر در عندسان ایر ۱۳ سرد به مناطقه می در می در در می در می در در می در می در می در کاهش به واسطه معدودیت های موجود نمی تواند نیاز مخاطب را بر آورده کند و همین امر در کاهش جذب مخاطب تاثیر مستقیم داشته است. محمد مراد بیات استاد دانشگاه و جامعهشناس درباره چرایی کم توجهی مردم به مطبوعات، گفتو گویی با شهروند داشته است که خلاصه ای •برخیاز کارشناسانمعتقدند کهبی توجهی

> مردم ما روزنامه خوان نباشـند، این شرایط تا چه اندازه به روند توسـعه کشــور آسیب وارد مرکند؟ ی برای دســـتیابی بــه توســعه نیازمنـ آگاھے بخشے ، ہســتیھ ، ســانہ ہا در حالت کلان ی... مهم ترین ایزار آگاهی یخشی به جامعه هستند و به طور قطع اگر مطبوعات از آزادی بیان مناسبی برخور دار نباشند، نمی تُوانند وُظُیفه اطلاع رســانی خُود راً بهُ خوبی انجام دهنــد و طبیعی

بهر سانههای مکتوب و رسانههای مدرن تأثیر مستقیم بر میزان توسعه کشور دارد. حال اگر

د و طبیعی است که فرآیند دستیابی به است که فرآیند دستیابی به است توسعه نيز در اين شرايط م ر در بین سرایط میسر نمی شـود. بنابرایـــن آگاهی، آزادی ســا آزادی بیــان، مطبوعــات آزاد و توسـعه، همگی مولفههایی ســتند که زنجیــروار با هم ار تباط دارند و بدون بهرهمندی از هــر کــدام از ایــن حلقهها، ستيابى به توسعه پايدارممكن

سیسود •با این اوصاف باید گفت کهبهرممندی ازرسانههایی که هیسچ محدودیتی نداشته و از آزادی کامل ــتند، یکی برخــوردار هس بر سرر ارساختهای اصلی از زیرساختهای اصلی دستیابی به توسعه است. اما در برخی

نکتهای که باید در نظر بگیریم این است که بهطور قطع آزادی بیان و مطبوعات آزاد به خودی خود، هیچ تهدیدی را ایجاد نمی کند و هیچ جامعهای به صرف داشتن رسانههای آزاد با تهدید روبه رونمی شوند. ضمَّن این کـه در جامعه ایسران بهرهمنَّدی از

مطبوعات آزاد حق مسلم و تعریف شدهای است که در قانون اساسی بهطور دقیق به آن اشار و شده است واماً در تاریخ ایراُن دوران هایی وجود دارد که بروز و ظهور رســانههایی از این دس تهدیدی جدی برای کشور بوده و رفتارهای افراطیبسیاری|زسویهمینرسانههاانجام

درابتدابايد حدود آزادي بيان را تعريف كردواين حدود تنهاباید در قانون مشخص شود. نکته مهم دیگر این است که من نیز منکر برخی رفتارهای افراطی نیستیم، اما همین تندرویها را هم ناشی

ازیی تجربگی می دانم. به عنسوان مشال وقتسی در برابسریک انس گرسنه سُفرهای چُرب پهن کنیم، ممکن است که از هـول حلیم در دیـگ بیفتد. هـول حلیم به این دلیل است که فردیه این پیان قطعم ب سیده که همواره غذا در دسترس او قرار دارد. بنابراین اگر در جامعهای به دلیل تنگناهای گذشته، ناگهان فضای آزاد رسـانهای آیجاد شــود، بهطور صبیعی تندرویی هایی ظهور می کند و انکار ناپذیر طبیعی تندرویی هایی ظهور می کند و انکار ناپذیر است. اما نمی توانیم به این دلیل جلوی آزادی

مطبوعات را گرفت. این راه و تجربهای است کـه باید طی . ر. ک کنیم تاب عقلانیتی مطلوب دست پیداکردوهر گزنمی توان گفت کے آزادی مطبوعات تهدیدی برای جوامع به شمار

ميآيد و با این اوصاف وضعیت مطبوعات ما را چگونه ارزیابیمی کنید؟ به هر حال مــا در این حوزه

مشـکلات بسـیاری داریم و همان طور كه گفتم أين موضوع قصه بلند و پرغصهای اسـ اما وضعيتُ دُر دولتَ تدبير ر سید سسبت به چندسال گذشسته که هرروز به خطوط قرمز اضافه شده د قرمز اضافه شده و خطوط غیر قرمیز انگشتشیمار و محــُدود بــُود، تفاوتهـــاُی مطلوب بسیاری پیدا کرده است. شاهداین تفاوت

مطلوب همین مصاحبهٔ ای است که درحال انجام آن هستیم، چرا که در سال های گذشته کسی به این موضوعــات اهمیت نمی داد، چه , ســـد به نقطهراه طولاني درپيش داريم.

روزنامهنميخوانيم چون خودرادر آنهانمي بينيم

محمود عزيزى

یکی از هنرمندان بنام کشورمان سالها پیش در یکی از مجلات، از مجلات سینمایی ُ چند خطی درباره مایش نوشت: «وقتی یک هنرمندخودش را در اختیار حقوقی ماهیانه قرار می دهد، رسالت خود را نسبت به جامعهای که در آن زندگی می کند، مخدوش کـرده اسـت». درد دلهای این هنرمند، دقیقا همان موضوعی اسـ جامعه کُنونی ما با آن دست به گریبان است. در جامعه کنونی نهادهایی وجود دارد که به طریقه جسته صوبی مهداهایی و جود داره ند به طریعه کارفرمایسی کارهای محولسه را انجسام می دهد. گویی این نهادها رسسالت اصلی خود را فراموش ر بی بر کر کر کر کردهاند و نماینده ملت بــودن را از خاطر بردهاند آنها به یاد ندارند که امکانات در دســـت خود را به نمایندگی از مُردم دریافت کردهاند و وظیفهٔ دارُند این امکانات را به نحو عادلانه میان مردم تقسیم

ر بد و ده نه میان مردم تقسیم کنند ماسابقه زندگی در کشوری را داریم که واژهای مروت انصاف ومردانگی در آن نقشی روزمره بازی می کردند، در آن روزگار استفاده از این واژهها در زندگیی عادی ر مام افراد جامعــه ظهور و بروز داشت، به عبارت بهتر مردم بـــا آن واژهها زندگی می کردند. مطبوعات امروز ما، طـُرح ســوالی مبنیُرْ این کــه چــرا واژههایی از بيايدموضوعاً تىازاين دس ین دست از زندگی مردم

ئردەانىد. روزنامەھاي امــُروز مــا ُنتُوانســتند بهطور جدی مســاًله «حقــوق شـــهروندی» را بررسی کنند آنها نتوانستند مردم را آن گونه که باید از حقوق شهروندی مطلع کنند. سوال اینجاست چرا جزیبات حقوق اجتماعی را در مطبوعات نمیخوانیم اما بحثهای سیاسی به وفور در روزنامهها دیده میشود؟ آیا مطبوعات نَمایَنَدهُ گُرُوههای سیاسی و اجتماعی خُاص هستند یا دوست دارند به جز اعضای گروه

دچار خط کشیههای سفت و سبخت شدهایم؟ تا چه زمانی قرار است این خط کشیها را ادامه دهیم هر کدام از ما دربراه رسالت مطبوعات آزاد صحبتهای فراوانی شنیدهایم اما حقیقت این رسالت کجاست؟ معتقدم روزنامه نخواندن مردم ازُ آنجا نشأت مي گيرد كه مُطبوعاتُ ما آن گُونه سائل را توصیح نمی دهنه و زوایای پنهان موضوعات را بسرای عموم مردم وجود بيايد موضوعاتي از اين دست بايد بهعنوان بن مایه جنجال مذبور مورداستفاده قرار گیرند. متاسفانه امروز جنجال ها فراوان است، اما بن مایه بسيارى از آنچه امروز شاهدش هستيم از ارزش . ت چر به موضوعاتی می پردازند که تاریخ مصرف بسیار کوتاهی دارند. به گمان من بســـیاری از مســائل درُ جامعه ما هست که هنوز مطبوعــات به آنها نپُرداختهاند. ممكن است با طُرح اين موضوء پیشــنهادهایی در ذهن خوانندگان شکل بگیرد

س ر و با پیگیــری موضوع ضرر کمتری منوب ... شود.این موضوع بزرگترین انتقادی است که متوجه کمتــری متوجــه جامعه روزنامەنخواندنمردم از آنجانشأتمى گيردكە مطبوعاتما آن گونەكە مطبوعات امروز ما است شايسته استمسائل راتوضيح ســـوَال مهم ايُنُ اســت كه چه چیــز در مطبوعات ما قابل اســتناد اســت؟ اگر نمىدهندوزواياى ينهان موضوعاترابرایعموممردم روشننمی کنند.اگربناست -بی مطبوعات ما قابل اســتناد نباشنُد مردمی که فردا در این کشور زندگی می کنند جنجال مطبوعاتي بهوجود بايدبه عنوان بن ما يه جنجال چگونه می تواننداز اتفاقاتی مذبورمورداستفادهقرار گيرند پ و دی و دی و دی و دی که پیشینیان شان تجربه کردهاند، آگاهی پیداکنند؟ اگر قسرار باشد روزنامهها

مورد وثوق مردم باشند باید تاریکیهای جامعه را بیان کنند تنها از همین طریق است که می توان به عزمی ملی برای حل مشکلات امیدوار بود. زیر ر می کی ارک کی ایران دارند و تا شولان به همه موضوعات اشــراف ندارند و تا زمانی که مطبوعات این زوایای پنهان را به مردم نشان ندهدنمى توان درصددر فعموانعومث ستن برآمد.من دوست دارم در جامعه ای زند که مطبوعاتش به من آرامش و آگاهی ده سياسي متبوعثان، بقيه افراد جُلمعه هم غبت مطبوعات هنمود وأميدُ مي خواهم 19 اين كوند خواتدن آنها را دائسته باشسند؟ چرا تسااين حد باشدمي توان روزنامه هاي اين مملكت راخواند.